

**TÜRKİYE'DEKİ GÜZEL SANATLAR
LİSELERİNDE UZAKTAN VİYOLA EĞİTİMİ
SÜRECİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

TEACHERS' PERSPECTIVES ON THE
DISTANCE VIOLA EDUCATION PROCESS IN
FINE ARTS HIGH SCHOOLS IN TURKEY

Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN, Ümit ÖZTÜRK

64

TÜRKİYE'DEKİ GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE UZAKTAN VİYOLA EĞİTİMİ SÜRECİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ ¹

TEACHERS' PERSPECTIVES ON THE DISTANCE VIOLA EDUCATION PROCESS IN FINE ARTS HIGH SCHOOLS IN TURKEY

Anahtar Kelimeler:

Viyola,
Viyola eğitimi,
Güzel sanatlar lisesi,
Uzaktan eğitim,
Covid-19 pandemisi

Keywords:

Viola,
Viola education,
Fine arts high school,
Distance education,
Covid-19 pandemic.

Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN ², Ümit ÖZTÜRK ³

ÖZ

Viyola, mesleki müzik eğitimi kurumlarda eğitimi verilen ve orkestralarda önemli bir göreve sahip bir çalgıdır. Bu araştırma, Türkiye'deki güzel sanatlar liselerinde uygulamalı bir ders olan viyola dersinin uzaktan eğitim sürecinde nasıl yapıldığını, bu süreçte derslerde karşılaşılan sorunların ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin neler olabileceğinin ortaya konulması, ayrıca Covid-19 sürecinden önce çok kullanılmayan uzaktan eğitimin yüz yüze geçilen bu dönemde nasıl kullanılabileceğine ve uzaktan eğitime tekrar geçilmesi durumunda derslerin nasıl işlenebileceğine dair fikir vermesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, güzel sanatlar liselerinde viyola dersine giren, rastlamsal olarak seçilen ve ulaşılabilen 9 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma, betimsel yöntemle dayalı nitel bir araştırmadır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış, formdan elde edilen veriler betimsel analize dayalı olarak işlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada, viyola eğitiminde yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime göre daha verimli olduğu, uzaktan eğitimin ise yüz yüze eğitimi destekleyici nitelikte kullanılabileceği, internet altyapısı ve senkronizasyon problemleri nedeniyle derslerin sağlıklı yürütülemediği, bu süreçte en çok gösterip yaptırma yönteminin kullanıldığı, pandemi süreci uzadıkça öğretmen ve öğrencilerin motivasyonlarının düştüğü sonuçları saptanmıştır.

ABSTRACT

Viola is an instrument taught in vocational music education institutions. It also has an important role in orchestras. This research was conducted in order to reveal how the viola course is taught in fine arts high schools in Turkey in the distance education process. In this process, the problems encountered in the courses and potential solutions for these problems were emphasised. Additionally, it seeks to offer insight into how the rarely used distance education format before the Covid-19 pandemic might be integrated into face-to-face education, and how viola lessons could be managed if a return to distance learning becomes necessary. The study group of the research consists of 9 randomly selected and accessible teachers who teach viola in fine arts high schools. The research is a qualitative research based on a descriptive method. Research data were collected using a semi-structured interview form. The data obtained from the interview form were processed and interpreted based on descriptive analysis. In the research, it was concluded that face-to-face education is more efficient than distance education in viola education. It is understood that distance education can be used to support face-to-face education. It was concluded that the courses could not be conducted properly due to internet infrastructure and synchronization problems. In addition, it was determined that the most common method used in this process was demonstration, and the motivation of teachers and students decreased as the pandemic process prolonged.

¹ Bu makale, ikinci yazarın birinci yazar danışmanlığında Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde tamamladığı "Türkiye'deki Güzel Sanatlar Liseleri'nde Viyola Eğitiminin Uzaktan Eğitim Sürecinde Sürdürülmesine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" başlıklı yüksek lisans tezinin bir kısmından üretilmiştir.

² Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN, Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Devlet Konservatuarı, duygosokez@aku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2755-4225

³ Ümit ÖZTÜRK, Müzik Öğretmeni, Denizli Necila Ergun Abaloğlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, umittt664@gmail.com, ORCID: 0009-0005-7739-2190

Alıntılanmak için/Cite as:
Sökezoğlu Atılğan D. ve Öztürk Ü. (2025) Türkiye'deki Güzel Sanatlar Liselerinde Uzaktan Viyola Eğitimi Sürecine İlişkin Öğretmen Görüşleri, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 34 (2), 1105-1122

GİRİŞ

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanında profesyonel bireyler yetiştirilmesine yönelik bir eğitimidir. Mesleki müzik eğitimi gören bireyde müzik yeteneğinin bulunması gereklidir. Ülkemizde mesleki müzik eğitimi alan bireyler müzik eğitimi, müzik bilimi, yorumculuk, bestecilik, şeflik, müzik teknolojisi gibi alanlarda görev alabilmektedir. Mesleki müzik eğitimi ülkemizde Konservatuvarlarda, Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve daha farklı isimler altında bulunan Fakültelerin Müzik Bölümlerinde, Güzel Sanatlar Liselerinde, Silahlı Kuvvetler Bando Komutanlığına bağlı ön lisans düzeyinde Astsubay Mesleki Okullarında verilmektedir.

Mesleki müzik eğitimi veren kurumların hepsinde zorunlu olarak çalgı eğitimi, müzik eğitiminin diğer boyutlarıyla aynı anda verilmektedir. Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin bir boyutudur ve bireyin çalgısını tanıması, o çalgıyı algılamasıyla başlayan bir eğitimidir. Çalgıda ilerlemek için bireyin uzun süre planlı ve programlı bir şekilde çalgısına çalışması gerekir.

Ülkemizde birçok kurumda çalgı eğitimi verilmektedir. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda mesleki açıdan zorunlu olarak; Halk Eğitim Merkezlerinde, özel dershanelerde, özel olarak verilen kurslarda vb. kurumlarda amatör ve isteğe bağlı olarak; genel müzik eğitimi verilen kurumlarda da müzik öğretmeninin beklentilerine göre çalgı eğitimi verilmektedir.

Çalgı eğitimi, bir çalgının çalınabilmesinde uygulanan yöntemler bütününe denir. Bireysel olarak yapılan çalgı eğitiminde öğrencilere çalgısını doğru bir teknikle çalma, çalışma süresini çalgıdaki verimini arttıracak şekilde ayarlama, çalgısı yoluyla müzik kültürünü öğretme, müzikal becerilerini arttırmaya yönelik çalışmalar yapma gibi beceriler kazandırma çalgı eğitiminin başlıca amaçları arasında sayılmaktadır (Parasız, 2009, s. 19).

Çalgı eğitiminin belirli bir çerçeve ve program dâhilinde yürütülmesi gerekmektedir. Belirli bir program ve sıralama izlenmeden verilen çalgı eğitimi, bazı becerilerin yanlış öğrenilmesine ve eksik kalmasına yol açabilir. Bundan

dolayı çalgı eğitiminin o çalgının uzmanı olan kişilerce verilmesi daha doğru bir yaklaşımdır.

Çalgı eğitiminde en önemli faktörlerden biri öğretmendir. Özmenteş (2013), öğretmenin çalgıya yönelik motivasyon geliştirmede öğrenciyi etkileyen önemli bir unsur olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Özmenteş, çalgı öğretmenin, öğrencinin çalgıya yönelik motivasyonunu en az aile, arkadaşlar ve önceki müziksel deneyimler kadar etkileyen önemli bir dışsal motivasyon kaynağı olduğunu, öğretmen ve öğrenci arasındaki karşılıklı sevgi, saygı ve fikir alışverişine dayalı bir ilişkinin, öğrencinin motivasyonunu olumlu yönde etkileyeceğini, bu yüzden de çalgı eğitiminin sağlıklı bir şekilde ilerleyebilmesi için öğrenci ve öğretmen ilişkisinin dengeli bir şekilde seyir etmesi gerektiğini savunmaktadır (2013, s. 321).

Öğretmenin çalgı eğitiminde bir başka yeri ise iyi bir program oluşturmaktır. Eğitimde program, öğretimsel içeriğin nasıl ve hangi sıra ile öğretileceği ile ilgilidir. Çalgı eğitimi boyutunda öğretmen öğrencisinin seviyesine uygun bir repertuar sunmalı, bu repertuarı sunarken öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyini dikkate almalıdır (Özmenteş, 2013, s. 321). Bunun yanında öğretmenin, öğrencinin çalgısını nasıl çalışması gerektiğine yönelik çalışmalar da sunması beklenmektedir.

Çalgı eğitimi sürecinde, bireyin çalgıyı çalışma sürecini planlı, programlı bir şekilde yürütmesi gerekmektedir. Kişinin çalgısında iyi bir seviyeye gelebilmesi için aldığı eğitimin yanı sıra bireysel çalışmalarını, çalışma alışkanlıklarını, çalgısına ayırdığı süreyi iyi kullanabilmesi gereklidir.

Viyola, mesleki müzik eğitimi kurumlarında eğitimi verilen çalgılardan biridir.

Viyola, yaylı çalgıların kemana göre ikinci büyüklükteki üyesidir. Kemanla tutuş ve görünüşünde benzerlik olsa da ses aralıkları, boyut ve tını bakımından farkları bulunmaktadır.

Viyola kemandan 1/7 oranında büyüktür. Kemana göre beş ses pese akort edilir. Alt perdelerdeki seslerin çalgıdan çıkabilmesi için telleri kemana oranla daha kalın yapılmıştır. Böylece viyolanın karakteristik ve içli tınısı oluşmaktadır. Esas olarak do anahtarı, tizlerde ise geçici

olarak sol anahtarı kullanılır (Albuz, 2001, s. 11). Viyola, keman kadar olmasa bile solo bir çalgı ve orkestranın vazgeçilmez unsurudur. Telleri do, sol, re, la perdelerine akortlanır ve koyu, mistik bir ton elde edilir (Yayla, 1999, s. 5).

Viyola eğitimine küçük yaşlarda başlanabilir fakat bireyin fiziksel durumu göz önünde bulundurulmalıdır. “Viyola eğitimi, genelde küçük yaştaki bireylere öğretilirken kemana viyola teli takılması veya bir süre keman eğitimi alındıktan sonra viyolaya geçilmesiyle başlanmaktadır” (Usluer, 2021, s. 13).

Viyola eğitiminin amaçladığı temel beceriler arasında doğru tutuş, doğru duruş, sesleri temiz çalabilme, çalgının yapısını ve özelliklerini bilme, belli düzeydeki etüt ve eserleri seslendirebilme vb. gibi bir takım konular yer almaktadır (Uslu, 2012, s. 2).

Ülkemizde viyola eğitimi, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda verilmektedir. Bu çalışmada, bu kurumlardan biri olan güzel sanatlar liselerinde Covid-19 pandemisi sürecinde verilen viyola eğitimi değerlendirilmiştir.

Güzel sanatlar liseleri ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumların temel taşını oluşturan okullardan biridir. Bu liselerde yetişen öğrenciler lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlara sınavla girebilmektedirler. Bu gözle bakıldığında güzel sanatlar liseleri için ülkemizin lisans düzeyinde mesleki müzik eğitim veren kurumların önemli öğrenci kaynaklarından biridir diyebiliriz.

Bu liseler, ortaöğretimin genel amaçlarının yanı sıra, öğrencilere güzel sanatlarla ilgili alanlarda temel bilgi ve beceriler kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlamaktadır.

Güzel sanatlar liselerinde müzik bölümü öğrencilerine, Türk ve Batı müziği çalgıları, piyano, Batı müziği koro eğitimi, Türk müziği tarihi, Batı müziği tarihi, müziğe giriş gibi alan derslerinin yanında Türkçe, Matematik gibi kültür derslerinin eğitimi de verilmektedir. Ayrıca bakanlık tarafından belirlenen dersler içerisinden seçmeli dersler de müfredata dâhil edilmiştir. Bölümlerde kendi alan dersleri yoğun olarak verilmekle birlikte, lisans eğitiminde farklı bir bölümde devam etmek isteyen öğrenciler için de önemli olan alan dışı derslere önem verilmektedir. Bu

okullarda eğitimini tamamlayan öğrenciler, lisans eğitimi kapsamında müzik alanından bir bölüm seçebildikleri gibi lisans yerleştirme sınavına tabi olarak farklı bir bölümde de eğitim hayatlarına devam edebilmektedirler (Tanrıku, 2019, s. 38).

Diğer eğitim kurumlarında olduğu gibi güzel sanatlar liselerinde de Covid-19 pandemisi ile birlikte uzaktan eğitim sürecine geçilmiş ve bu süreçte dersler uzaktan yürütülmüştür.

Uzaktan Eğitim Süreci

“Gelişen ve değişen dünyada teknolojik yeniliklerden eğitim de kendine düşen payı almaktadır. Gelişim tarihi iki asırlık bir zamanla sınırlı olsa da uzaktan eğitim dünya genelinde teknolojik gelişmelere bağlı olarak baş döndürücü bir gelişme göstermiştir” (Saygı, 2021, s. 116).

Uzaktan eğitim, farklı yerlerde bulunan eğitmen ve öğrencinin iletişim teknolojileri aracılığıyla gerçekleştirdiği eğitim türüdür. Covid-19 pandemisi öncesinde de kullanılan uzaktan eğitim, Covid-19 pandemisi ile birlikte ülkemizde ve dünyada yaygın olarak kullanılmaya başlanmış ve bu araştırmanın ana unsurlarından biri olmuştur.

Uzaktan eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin öğrenme-öğretme faaliyetlerinin, iletişim teknolojileri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelini ifade eder. Ayrıca, bireylere kendi kendine öğrenme imkânı sağladığı, geleneksel eğitime göre daha esnek ve birey koşullarına uygulanabilir bir eğitimidir (İşman, 2011, s. 23). Diğer bir tanıma göre uzaktan eğitim, öğrenci ile öğretmenin birbirinden uzakta olmalarına karşın eş zamanlı ya da ayrı zamanlı olarak bir araçla iletişim kurdukları bir eğitim sistemidir. Uzaktan eğitim programı ise, öğrencilerin eğitimlerinin internet yoluyla uzaktan gerçekleştirmesine yardımcı olmak için hazırlanan ders programları ile gerçekleştirilen çalışmaya verilen addır (Dinçer, 2006, s. 4).

Uzaktan eğitim modellerinin en önemli amacı, büyük bir kitlenin gerekli eğitimleri bulundukları yerde ve zamanda almalarıdır. Eğitimi alacak kişiye sunulan bu esneklik, eğitimin alınmasını kolaylaştırmaktadır. Ayrıca tam anlaşılmamış konuların birden çok tekrar edilmesi, sınav

ve testlerin çokluğu, bu eğitimin verimini artırmaktadır (Dinçer, 2006, s. 5).

Uzaktan eğitim sunumları birçok yolla olmaktadır. Günümüzdeki popüler uzaktan eğitim sunumları web tabanlı olarak sunulmaktadır. Uzaktan eğitim, Covid-19 pandemisi döneminde hiç olmadığı kadar rağbet görmüştür.

Türkiye’de 11 Mart 2020 tarihinde okulöncesi, ilkokul, ortaokul, lise ve yükseköğretim kademelerinde eğitim kısa süreliğine durdurulmuş, ardından 23 Mart 2020 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından alınan karar ile birlikte yüz yüze eğitime ara verilmiş ve yerine uzaktan eğitim sürecine geçilmiştir. Covid-19 pandemisi, Türkiye’de olduğu gibi birçok ülkenin de eğitim sistemini etkileyerek, eğitimin uygulanma biçiminde bazı zorunlu değişikliklere neden olmuş ve bu kapsamda ülkeler geleneksel olarak yapılan yüz yüze eğitim yerine uzaktan eğitime geçiş yapmışlardır. Covid-19 pandemisinden önce gündemde olan ve üzerine çalışmalar yapılan uzaktan eğitim büyük bir hızla eğitim hayatının her boyutunda kendine yer bulmuştur. Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizde uzaktan eğitim MEB bünyesinde Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sistemi üzerinden canlı ders ve öğrencilerin dersleri takip edebilmesi adına televizyon kanalları kurularak yapılmıştır.

2021-2022 eğitim-öğretim yılı başından itibaren MEB’e bağlı bütün okullar yüz yüze eğitime geçmiştir. Okulda herhangi bir pozitif veya temaslı kişi olduğu zaman, okulun tamamı değil sınıf karantinaya girmiş, kapatılan sınıf derslerine online olarak EBA veya Zoom programları üzerinden uzaktan eğitimle sürdürmeye devam etmiştir. Bu uygulama da kuralların esnetilmesiyle birlikte kaldırılmış, tüm sınıf değil sınıfta pozitif veya temaslı olan kişi karantinaya alınmıştır. 2022-2023 eğitim-öğretim yılından itibaren uzaktan eğitim sonlandırılmıştır. Ülkemizde 6 Şubat 2023’te yaşanan deprem felaketi sonrası üniversitelerin yurtlarının kullanılması amacıyla uzaktan eğitim tekrardan gündeme gelmiş, 2022-2023 eğitim-öğretimin ikinci dönemi ertelemeli olarak başlamış ve üniversiteler derslerini uzaktan eğitimle sürdürmüştür. Buradan da anlaşılacağı gibi Covid-19 pandemisiyle birlikte bütün eğitim kademelerinde hayatımıza giren uzaktan eğitim, ihtiyaç duyuldukça kullanılabilir bir eğitim

yöntemi olmuştur.

Uzaktan eğitimin avantajlı yanları bulunmaktadır. Öğretmen ve öğrenciler okula gidip gelmediği için günlük hayatlarında kendilerine daha çok vakit ayırabilmektedir. Bu zaman diliminde özellikle öğretmenlerin kendilerine zaman ayırarak mesleki gelişimlerine de katkıda bulundukları düşünülebilir. Ayrıca öğretmen ve öğrencilerin bilişim teknolojileriyle daha yakından ilgilenmek durumunda kaldıkları da söz konusudur.

Bunların yanında öğretmenler uzaktan eğitimi kullanarak (videolar göndermek, konuyla ilgili yazılar göndermek gibi) öğrencilerin hazırbulunuşluğundan faydalanarak bilgilerini uygulamak, sınıf içi etkileşimi yükseltmek, öğrenci merkezli olan aktif öğrenme stratejilerini kullanmak için daha fazla zaman kazanmış olurlar ve geleneksel eğitime göre öğrencilerin evde çalışma sürelerini de organize ederek bu süreci daha verimli hale getirebilirler (Sever, 2014, s. 28).

Uzaktan eğitime geçişin avantajları olduğu gibi dezavantajlı yönleri yapılan araştırmalar sonucunda görülmüştür. Uzaktan eğitim sürecinin öğrenciler üzerinde ağırlıklı olarak korku, kaygı, tedirginlik, üzüntü, sıkıntı, stres, öfke, karmaşa, çöküntü ve aşırı titizlik gibi olumsuz etkileri olmuştur. Uzaktan eğitim sürecinde derse katılımın az olduğu ve internet bilişim aygıtları bulunmayan öğrencilerin derslere katılamadığı, bunun fırsat eşitsizliğine neden olduğu söylenebilir (İnal vd., 2021, s. 249). Ayrıca uzaktan eğitimde öğrencilerin ev ortamında bulundukları için okuldaki gibi ders başlama ve bitiş saatlerine dikkat etmedikleri görülmüştür. Uygulamalı derslerde aksaklıklar olabildiği, bu derslerin teorik kısımlarının uygulamaya göre daha rahat yapılabildiği gözlemlenmiştir (Tulgay, 2021, s. 51).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Türkiye’deki güzel sanatlar liselerinde uygulamalı bir ders olan viyola dersinin uzaktan eğitim sürecinde nasıl yürütüldüğünü, bu süreçte derslerde karşılaşılan sorunların ve bu sorunlara ilişkin ne gibi çözüm önerileri geliştirildiğini ortaya koymak, ayrıca Covid-19 sürecinden önce çok kullanılmayan uzaktan eğitimin yüz yüze geçilen bu dönemde de nasıl kullanılabileceğine ve

uzaktan eğitime tekrar geçilmesi durumunda derslerin nasıl işlenebileceğine dair fikir vermesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Problem Durumu

“Güzel sanatlar liselerinde viyola derslerinin uzaktan eğitim sürecindeki durumuna ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?” sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibidir:

1. GSL viyola öğretmenlerinin uzaktan eğitim ile ilgili bilgileri nelerdir?
2. GSL viyola öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinin avantaj ve dezavantajları ile ilgili düşünceleri nelerdir?
3. GSL viyola öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları genel durumlar nelerdir?
4. GSL viyola öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ve öğrenci motivasyonuna ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Covid-19 pandemisi döneminde güzel sanatlar liselerindeki viyola derslerinin nasıl yürütüldüğünü tespit etmek amacıyla hazırlanan betimsel bir çalışmadır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 eğitim-öğretim döneminde Türkiye’deki güzel sanatlar liseleri arasından rastlamsal olarak seçilen ve ulaşılabilen 9 güzel sanatlar lisesinde viyola dersine giren 9 öğretmen oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan okullar; Ankara GSL, Ankara Mimar Sinan GSL, Antalya Ticaret ve Sanayii Odası GSL, Denizli Hakkı Dereköylü GSL, Erzurum Yakutiye GSL, İstanbul Bakırköy GSL, Kütahya Ahmet Yakupoğlu GSL, Ordu Penpe-İzzet Şahin GSL, Samsun İlk Adım GSL’dir.

Yapılan bu çalışmada, bilimsel etik kuralları gereği çalışma grubunun isimleri araştırmacıda gizli tutulmaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Bilgileri

Cinsiyet	Sayı	%
Kadın	3	33,33
Erkek	6	66,66
Mesleki Kıdem		
0/5 Yıl	-	-
6/10 Yıl	-	-
11/15 Yıl	5	55,55
16/20 Yıl	-	-
21 ve Üzeri	4	44,44
Mezun Olduğu Kurum		
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	9	100
Öğrenim Durumu		
Lisans	6	66,66
Yüksek Lisans	2	22,22
Doktora	1	11,11
Ana Çalgısı		
Viyola	9	100
Okulunda Görev Türü		
Kadrolu	9	100

Tablo 1’e bakıldığında, görüşmenin yapıldığı 9 (%100) öğretmenin 3’ünün (%33,33) kadın, 6’sının (%66,66) erkek olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bakıldığında 5 (%55,55) öğretmenin 16/20 yıl ve 4 (%44,44) öğretmenin 21 yıl ve üzeri görev yaptığı anlaşılmaktadır. Buradan da görüşme yapılan öğretmenlerin alanında deneyimli öğretmenler olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan 9 öğretmenin 9’unun da (%100) eğitim fakültesi mezunu olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin tamamı eğitimci olarak yetiştirilmiştir. Öğretmenlerin öğrenim durumuna bakıldığında 6 (%66,66) öğretmenin Lisans, 2 (%22,22) öğretmenin Yüksek Lisans ve 1 (%11,11) öğretmenin Doktora derecesine sahip olduğu görülmektedir. Öğretmenler arasında akademik alanda da kendini geliştirmekte olan öğretmenler bulunmaktadır. Bütün öğretmenlerin ana çalgıları viyoladır. Alanında eğitim almış ve deneyimli öğretmenlerle görüşme yapıldığı düşünülmektedir. 9 (%100) öğretmenin de bulundukları okulda kadrolu olarak görev yaptıkları tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada, Türkiye’deki güzel sanatlar liselerinde viyola dersine giren 9 öğretmen ile görüşme yapılmıştır. Covid-19 pandemisi döneminde viyola derslerinin nasıl yapıldığı hakkında bilgi almak amacıyla viyola öğretmenlerine “Yarı Yapılandırılmış Görüşme” formu uygulanmıştır. Hazırlanan görüşme formunda 21 soru yer almıştır. Görüşme formu için dört uzmanın (1 Doçent, 3 Dr. Öğr. Üyesi) görüşleri alınmıştır. Görüşler doğrultusunda görüşme sorularına son şekli verilmiştir. Sorularda açık ve anlaşılır ifadeler kullanılmasına, soruların farklı yorumlara neden olmamasına ve yönlendirici olmamasına dikkat edilmiştir.

Görüşmelere başlamadan önce tüm öğretmenlerin rızaları alınmış, her görüşme bireysel olarak yapılmış ve 20-25 dakika kadar sürmüştür. Görüşmeler, Covid 19 pandemi sürecinde olduğundan yüz yüze yapılamamış, öğretmenlerin müsaitlik ve programları kullanabilme durumlarına göre Zoom, Whatsapp ve telefon görüşmesi olarak yapılmıştır. Zoom üzerinden yapılan görüşmelerde video ve ses kaydı alınırken Whatsapp ve telefon görüşmelerinde sadece ses kaydı alınmıştır. Bazı öğretmenler ses kaydı ve video kaydı alınmasını istemediği için video ve ses kaydı istemeyen öğretmenlerde herhangi bir kayıt alınmamış, bu görüşmeler yazılı olarak kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi için, yapılan görüşmelerden elde edilen veriler yazıya aktarılmış ve katılımcıların cevapları betimsel analiz yöntemiyle işlenmiştir. Betimsel analizde veriler, önceden belirlenen başlıklar altında özetlenir ve yorumlanır. Veriler, araştırma sorularına göre sınıflandırılabilir gibi, veri toplama aşamalarında elde edilen ön bilgiler ışığında da düzenlenebilir. Bu analizin amacı, ham haldeki verilerin okuyucuların anlayabileceği şekle sokulmasıdır. Bu amaçla elde edilen veriler önce mantıklı bir sıraya konular, daha sonra yapılan bu betimlemeler (sınıflandırmalar) yorumlanır ve sonuçlara ulaşılır. Bu analiz türünde, görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak için doğrudan alıntılara yer verilir. Veri kaynaklarından bazı alıntılar yapmak, çalışmanın güvenilirliği açısından da yararlıdır (Altunışık vd., 2004, s. 234). Bu araştırmada, görüşme sorularına

göre anlamlı ve birbiriyle ilişkili sınıflandırmalar yapılmış ve bulgular kısmında sistematik bir şekilde açıklanmıştır. Bulgular sunulurken, görüşülen öğretmenlerin ifadelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Etik Konular

Araştırmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde yer alan tüm kurallara uyulmuş ve yönergenin ikinci bölümünde yer alan Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir. Araştırma, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 15.10.2021 tarihli 2021/355 nolu kararıyla onaylanmıştır.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“GSL viyola öğretmenlerinin uzaktan eğitim ile ilgili bilgileri nelerdir?”

Bu alt problemde araştırmaya katılan viyola öğretmenlerinin uzaktan eğitimle ilgili bilgi birikimlerini ve uzaktan eğitim sürecinde hangi programları kullandıklarını öğrenmeye yönelik; “Pandeminin ilk çıktığı zamanlarda uzaktan eğitim hakkında bir bilginiz var mıydı? Bilginiz varsa ne gibi bilgilere sahiptir?” “Uzaktan eğitim sürecinde canlı ders yapmak için EBA haricinde farklı platformlar (Zoom, Adobe Connect, Google Hangout, Meet, Skype vb.) kullandınız mı? Kullandıysanız hangilerini kullandınız?” soruları yöneltilmiştir.

Viyola Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim ile İlgili Bilgileri

Elde edilen veriler incelendiğinde, 5. viyola öğretmeni hariç diğer öğretmenler, pandemi döneminden önce uzaktan eğitim ile ilgili bilgilerinin olmadığını dile getirmişlerdir. Verilen cevaplar göz önünde bulundurulduğunda, pandemi dönemine -birçok alanda olduğu gibi- viyola öğretmenlerinin hazırlıksız yakalandığı ve pandemiyle birlikte uzaktan eğitim sürecini deneyimlediklerini söyleyebiliriz.

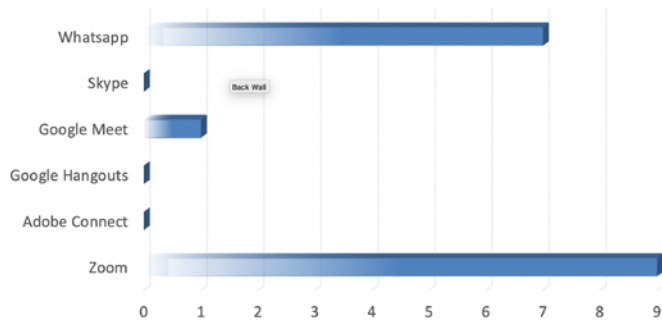
Viyola öğretmenlerinin soruya vermiş oldukları cevapların örnekleri aşağıda verilmiştir.

VÖ5: “...Diğer meslektaşlarımdan önce uzaktan eğitim

projesinin içinde bulundum. Yani uzaktan eğitim hakkında diğer öğretmenlerden önce haberim ve bilgim vardı...”

VÖ7: “Kapsamlı bilgi sahibi olmamakla birlikte pandemi ile birlikte keşfettim.”

Viyola Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullandığı Programlar

Şekil 1. Öğretmenlerin EBA Haricinde Kullandığı Programlar

Şekil 1 incelendiğinde tüm öğretmenlerin EBA platformu haricinde programlar tercih ettikleri söylenebilir. Öğretmenlerin en çok tercih ettiği platformun 9 kişiyle Zoom, 7 kişiyle Whatsapp programı olduğu söylenebilir. Bunun yanında 1 öğretmenin Google Meet programını kullandığı; Skype, Google Hangouts ve Adobe Connect programlarının öğretmenler tarafından tercih edilmediği görülmektedir. Google Meet programını kullanan öğretmenimiz, okul toplantılarının Google Meet üzerinden yapıldığını ve kullanabildiği bir program olduğu için Zoom programının yanında Google Meet programını tercih ettiğini söylemiştir. Öğretmenler tarafından verilen bilgiler doğrultusunda, Whatsapp programının uzaktan eğitim sürecinden önce de kullanıldığı fakat Zoom programının süreçle beraber kullanılmaya başlandığı anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin teknolojiyle zorunlu olarak iç içe olması olumlu bir sonuç olarak görülebilir. Bu soruya verilen cevaplardan yola çıkılarak, uzaktan viyola eğitiminde öğretmenlerin genel olarak EBA, Zoom ve Whatsapp programlarını tercih ettikleri söylenebilir.

Viyola öğretmenlerinin soruya vermiş oldukları cevapların örnekleri aşağıda verilmiştir.

VÖ1: “En çok Whatsapp kullandım, daha sonra Zoom programını duydum ve kullandım. Whatsapp uygulamasını, öğrencileri tatildayken de takip etmek için kullanıyordum. Pandemide de acemilik yaşamadım.”

VÖ5: “...Yönetmelik doğrultusunda hareket etmeye çalışan bir öğretmenim. Bundan dolayı farklı bir platform kullanmamayı tercih ettim. Milli Eğitimin daha sonrasında Zoom programına izin vermesi üzerine EBA harici sadece Zoom programını kullandım.”

VÖ8: “EBA’yı çok sağlıklı kullanamadık daha çok Zoom ve Whatsapp üzerinden ders yapabildim.”

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“GSL viyola öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinin avantaj ve dezavantajları ile ilgili düşünceleri nelerdir?”

Bu alt problemde araştırmaya katılan viyola öğretmenlerine uzaktan eğitim sürecinin avantaj ve dezavantajlarını tespit etmeye yönelik; “Uzaktan eğitim sürecinde viyola öğrencilerinizin derse katılım durumu nasıldı?”, “Uzaktan eğitim sürecinde viyola derslerinizde ne gibi zorluklarla karşılaştınız?”, “Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerinizle çalışırken akort problemi yaşadınız mı? Yaşadıysanız bu problemi nasıl çözdünüz?”, “Uzaktan eğitimin viyola dersiniz için avantaja çevirebildiğiniz yönleri nelerdi?”, “Yüz yüze eğitime geçtiğimiz bu zamanda uzaktan eğitim sürecinden nasıl yararlanabiliriz?” soruları yöneltiştir.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Viyola Öğrencilerinin Derse Katılım Durumu

Viyola öğretmenleri, viyola öğrencilerinin derse katılımlarının sürece ve yaşadıkları yerlere göre farklılıklar gösterdiğini söylemişlerdir. 4, 8 ve 9. viyola öğretmenleri uzaktan eğitime katılımın başlarda iyi olduğunu fakat sürecin uzamasıyla katılımların azaldığını belirtmişlerdir. Burada pandemi sürecinin belirsiz olmasının öğrencilerin derse katılma motivasyonunu olumsuz etkilediği düşünülebilir. 3, 5 ve 8. viyola öğretmenleri, öğrencilerinin internet altyapısı gibi sorunlar yaşadıkları için derse katılamadıklarını belirtmişlerdir. 8. viyola öğretmeni bu sorunu, öğrencilerin genelde kırsal kesimde ikamet ettiği için yaşadığını dile getirmiştir. Bu cevaplardan yola çıkarak eğitimde fırsat eşitsizliğinin olduğunu ve bu sorunlardan dolayı derslere katılamayan öğrencilerin sağlıklı bir

eğitim süreci geçiremedikleri söylenebilir. Bunun yanında 8. viyola öğretmeni uzaktan eğitim sürecinde bazı öğrencilerin bu durumu fırsata çevirip derse ilgisinin arttığını belirtmiştir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda, uzaktan viyola eğitiminde genel olarak derslere katılım sağlandığı, fakat internet altyapısı, teknik problemler ve sürecin uzaması gibi sebeplerden ötürü öğrencilerin derse katılma noktasında sıkıntılar yaşadıkları söylenebilir.

Viyola öğretmenlerinin soruya vermiş oldukları cevapların örnekleri aşağıda verilmiştir.

VÖ5: “Örgün eğitimdeki gibi dersler birebir olmadığı için ve teknik problemlerden dolayı derse katılım daha azdı ve öğrencilerde odaklanma problemleri yaşadık. Fakat teknik problemler yaşamayan öğrencilerimde çok eksilme yaşamadım.”

VÖ6: “Toplu derslere oranla daha iyiydi. Ders saatinde eğer bir sıkıntı yaşıydsak (internet bağlantısı, ses / video kamera açamama gibi...) öğrenciler video kaydı alıp daha sonra yolladılar.”

VÖ8: “Derse katılım çok çok azdı. Başlarda derse katılım iyiydi fakat daha sonradan derslere katılım azaldı. Kırsal kesimden öğrencilerimiz olduğu için internet altyapısı vb. sıkıntılardan dolayı katılım az oldu. Tam tersine bunu fırsata çevirip katılımı artan öğrencilerimiz de oldu.”

Viyola Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Viyola Derslerinde Karşılaştıkları Genel Zorluklar

Elde edilen verilere bakıldığında, uzaktan eğitim sürecinde bütün öğretmenlerin viyola dersinde çeşitli zorluklar yaşadıkları anlaşılmıştır. 2. viyola öğretmeni, çalgı saatlerinin sabah saatlerine denk geldiği zamanlar derslerinde aksama olduğunu belirtmiştir. Viyola sesinin gür olmasından dolayı evde erken saatlerde yapılan derslerde problem yaşanabileceği söylenebilir. 7. viyola öğretmeni, en büyük problemin akort problemi olduğunu dile getirmiş, ayrıca kameralarda öğrencileri bütünsel olarak göremediğini belirtmiştir. Kameraların tek yönlü olmasından dolayı öğrenciler bütünsel gözlemlenememiştir. Ayrıca özellikle çalgı eğitimine yeni başlayan öğrencilerde akort yapma problemleri yaşanabilmektedir. Bunun yanında 4, 5, 6, 7 ve 9. viyola

öğretmenleri, internet altyapısı sorunları ve senkronizasyon problemleri yaşadıklarını belirtmişlerdir. Senkronizasyon problemlerinde sesin öğrenciye ve öğretmene sonradan gitmesinden dolayı aynı anda çalamama, öğrenciye anında müdahale edememe gibi sorunlar beraberinde gelmektedir. Ayrıca 3, 4 ve 6. viyola öğretmenleri öğrencilerin el, kol tutuşlarına müdahale edemedikleri için derslerde zorluk yaşadıklarını ifade etmişlerdir. 8. viyola öğretmeni, çalgıyı öğrenciyle aynı anda çalamadığı için entonasyon problemleri yaşadığını belirtmiştir. Burada öğretmenler genel olarak internet altyapısının sağlıklı olmamasından dolayı sorunlar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Bunun yanında viyola gibi perdesiz bir çalgıyla yapılan derslerde öğrenciyle aynı anda çalmak, öğrencinin eseri doğru tanınması, sesleri doğru algılaması için önemlidir fakat senkronizasyon probleminden dolayı bu uygulamanın yapılamadığı anlaşılmaktadır. Uzaktan eğitimde öğrencinin el, kol ve tutuşuna müdahale edilememesi de beraberinde tutuş bozukluklarını getirebilir. Özellikle çalgısına yeni başlayan 9. sınıf öğrencilerinde duruş problemlerine anında müdahale edilmemesi, yanlış oturan pozisyonların ilerleyen zamanlarda düzeltilmesini zorlaştıracaktır.

Viyola öğretmenlerinin soruya vermiş oldukları cevapların örnekleri aşağıda verilmiştir.

VÖ2: “...Özellikle sabah saatlerinde çalgının sesinin çok çıkmasından dolayı problemler yaşadık.”

VÖ5: “Uygulamalı bir ders olduğu için öğrenciyle aynı anda çalamama, internet altyapısı, sesi net duyamama gibi sorunlar yaşadım.”

VÖ6: “Bağlantı problemleri, ses senkronu sorunları, akort problemleri, teknik gösterim yapamamak (elini, yayını, tutuşunu düzeltmemek), öğrencilerde çok sık dikkat dağınıklığı, motivasyon problemleri, öğretmenin gereğinden çok konuşması gibi.”

VÖ7: “En önemli sorun akort oldu. Bu sorunu özellikle alt sınıflarda yaşadım. Kamerada öğrencileri tam anlamıyla gözlemleyemiyordum. Kamera tek yönden olduğu için bütünsel olarak gözlemleyemedim...”

VÖ9: “EBA ilk başlarda hazır değildi. Kopukluklar yaşandı, senkronize problemleri yaşadım...”

Viyola Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Yaşadığı Akort Problemi ve Bu Probleme Yönelik Çözüm Önerileri

Yapılan görüşmeler sonucunda, 1. viyola öğretmeni haricindeki bütün öğretmenlerin akort problemi yaşadığı ortaya çıkmıştır. 1. viyola öğretmeni akordu derslerinde öğrettiği için sorun yaşamadığını söylemiştir. 2. viyola öğretmeni özellikle 9. ve 10. sınıflarda akort problemi yaşadığını ve akortlarını öğrencileriyle birlikte yaptığını belirtmiştir. Ayrıca akortlarını kendileri yaptığı için daha kısa zamanda öğrendiklerini de eklemiştir. Buradan yola çıkarak öğrencilerin yüz yüze eğitimde de akortlarını kendisinin yapması istenmesi durumunda öğrencilerin akort problemini daha kısa sürede çözebileceği söylenebilir. 7. viyola öğretmeni bu problemin uzaktan eğitimdeki en büyük problemlerden biri olduğunu belirtmiştir. Akortlu bir çalgıyla çalmak, sesleri doğru algılayabilmek için çok önemlidir. Akort problemini çözemeyen öğrencilerin bu sorunu yaşadığı düşünülebilir. Uzaktan eğitimde çalgı akordunun önemli bir sorun olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra 8. viyola öğretmeni akort problemi yaşadığını, fakat ilerleyen süreçte 9. sınıftaki öğrencilerinin dahi bu problemi çözebildiğini belirtmiştir. Yüz yüze eğitimde zaman kaybetmemek için çalgıların akordunu öğretmenler yapabilmektedir fakat uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler kendi akortlarını kendileri yapmak zorunda kalmıştır. Bir başka deyişle akordun sorumluluğu öğrenciye kalmıştır ve yüz yüze eğitime nazaran bu sorunu daha erken çözdükleri görülmektedir. Yüz yüze eğitimde de bu sorumluluğun öğrenciye verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Viyola öğretmenlerinin soruya vermiş oldukları cevapların örnekleri aşağıda verilmiştir.

VÖ1: “Hayır, 9. sınıflar haricindeki diğer sınıflar akort yapmayı öğrendikleri için sorun yaşamadım. 9. sınıflara da uzaktan eğitimde akort yapmayı öğrettim.”

VÖ2: “9. ve 10. sınıflarda akort problemi yaşadım. Diğer sınıflar uzaktan eğitimde akort problemlerini kendileri çözdüler. 9. ve 10. sınıflarda derse başlamadan beraber yaptık ve yüz yüze derslerde akortları öğretmenleri olarak ben yapıyordum, uzaktan eğitimde akortlarını kendileri yaptığı için daha kısa zamanda öğrendiler.”

VÖ7: “En büyük problemlerden biriydi. Özellikle ilçelerde yaşayan öğrencileri oradaki müzik öğretmenlerine yönlendirdik. Merkezde olan çocukları aralıklı okula çağırıp akortlarını yaptık. Çözebilenler ile telefonda akort programları aracılığıyla yapmaya çalıştık.”

VÖ8: “Akort çok büyük bir sıkıntı oldu, bazı öğrencilerim yapamadı. Fakat bunun yanında 9. sınıf öğrencilerimin bile akort problemini zamanla çözdüğünü gözlemledim. Şuan çoğu öğrencim derse akort yapıp gelebiliyor.”

Viyola Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecini Avantaja Çevirebildikleri Yönleri

1, 3, 4 ve 9. viyola öğretmenleri, uzaktan eğitim sürecini avantaja çevirebildikleri yönleri olmadığını belirtirken; 2, 5, 6, 7 ve 8. viyola öğretmenleri, uzaktan eğitim sürecini avantaja çevirebildikleri yönleri olduğunu belirtmişlerdir. 9. viyola öğretmeni öğrencilerinin derslerden kopuk ve isteksiz olduklarını, bu durumun derslere yansıdığını belirterek, uzaktan eğitimde avantajdan çok dezavantaj yaşadığını söylemiştir. Bunun yanında 2, 6 ve 7. viyola öğretmenleri uzaktan eğitimin vakit açısından avantaj sağladığını ve ayrıca 2. viyola öğretmeni, öğrencilerde sorumluluk duygusunun arttığını belirtmiştir. 5. viyola öğretmeni bilgisayar ortamında (nota, video vb.) materyalleri anında öğrencilere yansıttığını ve bona, solfej gibi konuların daha çok üstünde durduğunu söylemiştir. 6. viyola öğretmeni uzaktan eğitimin daha hijyenik bir ortam sağladığını; 7. viyola öğretmeni de, gelişmiş kamera ekipmanları sayesinde tutuş ve pozisyonları daha ayrıntılı bir şekilde çekerek öğrencilere yansıttığını ve olumlu sonuçlar alındığını ifade etmiştir. 2, 5, 6, 7 ve 8. viyola öğretmenlerine göre, uzaktan eğitim sürecinin avantaja çevirebilen yönleri olduğu söylenebilir.

Viyola öğretmenlerinin soruya vermiş oldukları cevapların örnekleri aşağıda verilmiştir.

VÖ1: “Herhangi bir avantajı olmadı.”

VÖ2: “Vakit anlamında avantaja çevirebildim. Öğrencilerde sorumluluk duygusunun daha arttığını düşünüyorum.”

VÖ5: “Materyal yönünden rahat oldu, istediğim materyalleri hemen öğrencilere yansıtabiliyordum. Bona ve solfeje daha çok önem verdim, bu yönüyle uzaktan

eğitimi avantaja çevirebildim. Yüz yüze eğitime geçtiğimiz bu dönemde uzaktan eğitimde işlediğim bona ve solfejden dolayı öğrencilerimin nota okumalarında ilerleme gördüm.”

VÖ 6: “Avantajı, pandemi koşullarında hijyenik bir çalışma ortamı sağlamasıydı ve zaman açısından kendimize daha çok vakit ayırmamız.”

VÖ7: “Öğrencilere yakından göstermek istediğim pozisyonları, kamera ekipmanlarım sayesinde gösterdim ve çok güzel dönüşler aldım. Kendimize daha çok zaman ayırabildik”.

VÖ8: “Bazı öğrencilerimle okul harici ders yapabildim. Okulun açıldığı zamanlarda da uzaktan eğitimde de ders harici zamanlarda öğrencilerimle ders yapıp onlardan videolar isteyip yönlendirebiliyorum.”

VÖ9: “Sürecin daha çok dezavantajını gördüm diyebilirim. Çocuklarda bir kopukluk ve isteksizlik vardı. Bu durum da ders işlenirken kopukluklara, hatta yüz yüze eğitime de yansıdı.”

Viyola Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinden Yararlanma Durumları

Elde edilen verilere bakıldığında, 3. viyola öğretmeni haricindeki diğer öğretmenler, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimi destekleyici nitelikte kullanılabileceğini söylemişlerdir. 3. viyola öğretmeni, öğrencileri okul disiplininin koparmadan derslerin yüz yüze yapılması gerektiğini belirtirmiştir. 4. viyola öğretmeni, uzaktan eğitimin öğrencinin seviyesinin iyi olduğu takdirde kullanılabileceğini; 5. viyola öğretmeni EBA gibi platformların daha etkin kullanılarak yüz yüze eğitimin uzaktan eğitimle desteklenebileceğini; 6. viyola öğretmeni de ders saatlerinin yetersiz olduğunu, ders haricindeki zamanlarda uzaktan eğitimle ek ders olarak ders saatlerinin artırılmasının yararlı olabileceğini ve öğrencilerle eser, nota ve video paylaşımları yaparak yüz yüze eğitimin daha etkili olabileceğini dile getirmiştir. Teknolojinin geliştiği bu zamanlarda uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimi destekleyici nitelikte olması, öğretmenlerin çoğunluğu tarafından kabul görmüştür. Öğrencilerin teknolojiyle iç içe olduğu düşünülerek bu durum avantaja çevrilebilir. Öğrencilerin keyifle kullanabileceği programlar hazırlanıp, yüz yüze eğitim desteklenebilir. Ders saatinin az olmasından

kaynaklı olarak zaman ayıramayan eser dinleme gibi kazanımlar, uzaktan da yürütülebilir. Bunun yanında yaylı çalgılarda duruş ve tutuşu doğru öğrenmek önemli bir durumdur. Başlangıç seviyesindeki öğrencilere yaylı çalgı öğretirken, duruş ve tutuşunun yanlış olduğu zamanlarda anında müdahale etmek gerekmektedir. Uzaktan eğitimde bu mümkün olamamaktadır. Bu durum da 4. viyola öğretmenini destekler niteliktedir. Özellikle duruş ve tutuşu tam olarak kavrayamayan öğrencilere uzaktan eğitimde daha çok dikkat edilmesi gerektiği düşüncesi yanlış olmayacaktır.

Viyola öğretmenlerinin soruya vermiş oldukları cevapların örnekleri aşağıda verilmiştir.

VÖ3: “Kültür derslerinin birçoğu yapılabilir fakat çalgı derslerini yüz yüze yapmak daha doğru geliyor. Bir de eğitimi okul disiplininin koparmamak gerekiyor. Okula gelmek aslında disipline olmak anlamına da geliyor. Uzaktan eğitim tam anlamıyla sağlıklı olmuyor.”

VÖ4: “Öğrencinin seviyesi yüksekte bu yöntem etkili olabilir fakat başlangıç ve orta seviyedeki öğrenciler için uzaktan eğitim zorlayıcı olabiliyor.”

VÖ5: “...Bundan sonraki süreçte de EBA üzerinden etkileşimli çalışmalar kullanabiliriz. Kazanımları dijital platformlar üzerinden de yapmaya devam edebiliriz. Oyunlaştırılmış programlar da yüz yüze eğitim haricinde kullanılabilir.”

VÖ6: “Ders saatlerimiz çok yetersiz. Bir viyola öğrencisi haftada sadece 20 dk. viyola dersi alabiliyor. Online eğitim desteği ile ders saatleri artırılabilir.”

VÖ8: “...Sosyal medyada yakaladığım en ufak bilgileri öğrencilerimle paylaşıyorum. Bu paylaşımlar yüz yüze eğitimde de devam edebilir.”

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“GSL viyola öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları genel durumlar nelerdir?”

Bu alt problemde araştırmaya katılan viyola öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları genel durumları (uyguladıkları farklı öğretim yöntem ve teknikler, sınavlar) belirlemeye yönelik; “Uzaktan viyola eğitiminde dersin içeriğine göre uyguladığınız

farklı öğretim yöntem ve teknikler nelerdi?”, “Uzaktan eğitim sürecinde sınavlarınızı nasıl yürüttünüz?” soruları yöneltilmiştir.

Viyola Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Uyguladıkları Farklı Öğretim Yöntem ve Teknikler

Elde edilen veriler doğrultusunda, 9. viyola öğretmenin farklı bir yöntem geliştirmediği; 1, 2, 3 ve 4. viyola öğretmenlerinin de gösterip yaptırma yöntemini kullandıkları belirlenmiştir. 8. viyola öğretmeni kamera açılarından ve çözünürlükten dolayı ödevleri Youtube platformuna yükleyip öğrencilere gönderdiğini; 6. viyola öğretmeni sanatçıların konser videolarını paylaştığını ve bu durumun sınıf içinde mümkün olmadığını; 5. viyola öğretmeni de çalgının teorik kısmıyla alakalı bona ve solfej ağırlık verdiğini söylemiştir. 5, 6, 7 ve 8. viyola öğretmenlerinin farklı yöntem ve teknikler kullanarak, farklı arayışlara girerek uygulamalı olarak yapılan çalgı derslerini daha anlaşılır ve işlevsel hale getirmeye çalıştıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitimde de gösterip yaptırma tekniğinin öğretmenler tarafından kullanılmaya devam ettiği görülmektedir. Farklı yöntemler geliştiren öğretmenlerin, yüz yüze derslerinde zaman bulamadıkları için yapamadıkları uygulamaları, uzaktan eğitimle daha rahat yapabildikleri görülmektedir. Buradan yola çıkarak yüz yüze ve uzaktan eğitimin iç içe olduğu bir eğitim modelinin çalgı eğitimini daha etkili kılabilceği düşünülebilir.

Viyola öğretmenlerinin soruya vermiş oldukları cevapların örnekleri aşağıda verilmiştir.

VÖ3: “Farklı bir yöntem uygulamadım. Yüz yüze olduğu gibi gösterip yaptırma tekniğini uygulamaya devam ettim.”

VÖ5: “Çalgının teorik kısmıyla alakalı olan bona, solfej kısmına daha çok ağırlık verdim. Böylece okunan ve algılanmış bir eserin daha iyi çalınabileceğini düşünüyorum.”

VÖ6: “Viyola sanatçılarının konser videolarını paylaştım. Bunu sınıf içinde yapmamız mümkün olmuyor.”

VÖ7: “Gösterip yaptırmayı sıklıkla kullandık. Bağlantı problemlerini aşabilmek için etütleri eserleri video kaydı ile gönderdik. Ya da daha ayrıntılı kayıtlar alarak Youtube

ortamına aktarıp yüksek çözünürlükle izlemelerini hedefledik.”

Viyola Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Sınavlarını Yürütme Durumu

Uzaktan eğitim sürecinde sınavlarını yürütme durumuyla ilgili olarak verilen cevaplar incelendiğinde 1. ve 3. viyola öğretmenlerinin, öğrencilerden video isteyerek sınav yaptığı; 5. viyola öğretmenin solfej ve bona yaptırarak sınav yaptığı; 8. viyola öğretmenin çalgı çaldırmak haricinde derse katılıma ve sürece göre öğrencilerine not vermediği, ayrıca 2, 4, 5, 7, 8 ve 9. viyola öğretmenlerinin sınavlarını okulun açıldığı dönemde yüz yüze yaptığı tespit edilmiştir. 6. viyola öğretmeni de, öğrencilerin sorumluluk almaları üzerine değerlendirme yapıp puan verdiğini söylemiştir. Verilen cevaplara bakıldığında öğretmenlerin sınavlarını video isteyerek, bona ve solfej yaptırarak, derse katılıma dikkat ederek, öğrencilerin sorumluluk almalarına göre farklı kriterlerle yaptıkları, okulun açıldığı dönemde de yüz yüze yaptıkları anlaşılmaktadır. 6. viyola öğretmeni, MEB’in aldığı kararla, öğrencilerin yıl sonunda geçeceğinin farkında oldukları için notlarını öğrencilerin sorumluluk almaları üzerine verdiğini belirtmiştir. Burada öğretmen, bu dönemde öğrencilerinde sorumluluk bilincini kazandırmaya çalışmaktadır. Bu bilinci kazanan öğrencinin diğer derslerinde de sorumluluk alıp üzerine düşen görevleri yerine getireceği düşünülebilir.

Viyola öğretmenlerinin soruya vermiş oldukları cevapların örnekleri aşağıda verilmiştir.

VÖ1: “Video isteyerek puan verdim.”

VÖ2: “Okulların açıldığı dönemde sınavlarımı yüz yüze yapabildim fakat sınavları komisyon olarak değil bireysel olarak yaptık.”

VÖ5: “Uzaktan eğitimde öğrencilerle solfej ve bona yaptırdığımı söylemişim. Bundan dolayı sınavları da solfej ve bona yapmalarını isteyerek yaptım. Sınavlarımı açıldığımız dönemde yüz yüze yapabildim.”

VÖ6: “Her öğrencinin sınıfı geçeceğini biliyordum. Değerlendirmemi, derse katılım, ödev ve sorumlulukları yerine getirme üzerinden yaptım.”

VÖ8: “Açıldığımız zaman yüz yüze yaptık çalgı çalma

haricinde derse katılımı ve süreci değerlendirerek not verdim. Komisyonla yapamadık, bireysel değerlendirdik.”

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“GSL viyola öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ve öğrenci motivasyonuna ilişkin görüşleri nelerdir?”

Bu alt problemde araştırmaya katılan viyola öğretmenlerine uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ve öğrenci motivasyonu ile ilgili; “Yüz yüze eğitim ile kıyasladığımızda uzaktan eğitim sürecinde sizin ve öğrencilerinizin motivasyonu nasıldı?” sorusu yöneltmiştir.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmen ve Öğrenci Motivasyonu

Bu soruda 1, 2 ve 5. viyola öğretmenleri motivasyon anlamında sorun yaşamadıklarını belirtirken; 6. viyola öğretmeni motivasyonunun değişken olduğunu, okulların açılmasıyla motivasyonunun arttığını; 3. viyola öğretmeni hem kendisinin hem de öğrencilerinin motivasyonunun düşük olduğunu; 4, 7, 8 ve 9. viyola öğretmenleri, online eğitimin evde yapılmasının ilk başlarda motive ettiğini fakat sürecin uzamasıyla kendilerinin ve öğrencilerinin motivasyonlarının düştüğünü söylemişlerdir. Pandemi sürecinde sürecin uzamasının, öğretmen ve öğrenciler üzerinde motivasyon düşüklüğüne yol açtığı söylenebilir. Okullara göre öğrenci ve öğretmen motivasyonlarının değişkenlik gösterdiği görülmektedir.

Viyola öğretmenlerinin soruya vermiş oldukları cevapların örnekleri aşağıda verilmiştir.

VÖ2: “Motivasyon anlamında kendimle ilgili bir problemim olmadı. Ama öğrencilerin motivasyonunu yükseltmek için ekstra çalışmalar yaptım...”

VÖ3: “Uzaktan eğitimde yüz yüze eğitime nazaran motivasyonum kötüydü çünkü öğrenciyle birebir iletişim kurarak ders yapmayı seven bir öğretmenim. Öğrencilerimin de motivasyonu oldukça düşüktü.”

VÖ6: “Değişkendi. Önceleri bilgisayarı iyi kullanmak, zamanla yarışmak, EBA’ya hakim olmak vs. bir çok konuda bocaladık. Bir süre sonra alıştık, ancak elbette ki okullar açılınca çalışma motivasyonumuz çok daha arttı.”

VÖ9: “Başlangıçta motivasyonlar yüksekti. İlk zamanlarda derslerin ev ortamında online olarak yürütülmesi bizleri motive etti açıkçası. Fakat pandeminin uzaması, aksaklıklar ve dersin işlenememesi motivasyonu düşürdü.”

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Covid-19 salgını nedeni ile Türkiye’de okulların tatil edilmesi ve uzaktan eğitime geçilmesi sürecinde güzel sanatlar liselerinde uygulamalı bir ders olan viyola dersinde öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine ilişkin edindikleri deneyimlerini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen araştırmanın sonuçları, alanyazından elde edilen ilgili araştırma sonuçları ile birlikte ele alınarak tartışılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgularda; 9 öğretmen arasından sadece 1 viyola öğretmenin uzaktan eğitim başlamadan önce bu sürece dair bilgisinin olduğu, buna göre viyola öğretmenlerinin çoğunluğunun uzaktan eğitimi nasıl işleyeceğine dair pandemi öncesi bilgi sahibi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aksoy, Güçlü ve Nayir (2020) yaptıkları araştırmada, Milli Eğitime bağlı özel kursların pandemiden önce uzaktan eğitim yöntemi kullanmadığı, pandemiyle birlikte uzaktan eğitime geçtikleri ve bu süreçte uzaktan eğitim hakkında daha çok bilgi sahibi oldukları sonuçlarına ulaşmışlardır. Avcı ve Akdeniz (2021), araştırmalarına katılan öğretmenlerin oldukça büyük bölümünün (%81) daha önce uzaktan eğitim yapmadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmacılar, katılımcı öğretmenlerin online eğitimleri yürütmek ve online eğitime hazırlık konusunda zorlandıkları sonuçlarına ulaşmışlardır. Avcı ve Akdeniz (2021), öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine ayak uydurabilmek için uzaktan eğitim araçları konusunda hem meslektaşlarından yardım aldıklarını hem de bu araçların kullanımına ilişkin araştırmalar yaptıklarını tespit etmişlerdir. Yapılan bu araştırmalara da bağlı olarak Covid-19 pandemisi ile birlikte öğretmenlerin uzaktan eğitim hakkında daha çok bilgi sahibi oldukları ve derslerini nasıl işleyeceklerine dair kazanım elde ettikleri düşünülebilir.

Covid-19 salgınının tüm kıtalarda özellikle eğitim öğretim süreçlerini etkileyerek, tarihteki en büyük eğitim kesintisine yol açtığı söylenebilir. Salgın, örgün eğitimden yaygın eğitime, okul öncesi eğitimden yükseköğretime, mesleki teknik eğitim kurumlarından üniversitelere kadar

tüm eğitim kademelerindeki öğrenciler ve öğretmenler üzerinde bir etkiye sahip olmuştur. Bu süreçte her düzeydeki eğitim kurumları, öğrencilerin eğitimlerinden geri kalmamaları için çeşitli yollarla uzaktan eğitim sürecini başlatmışlardır. Bu vesileyle uzaktan eğitim deneyimi olan veya olmayan her eğitimci ve öğrenen, uzaktan eğitim ile ders vermek veya ders almak durumunda kalmıştır (Durak, Çankaya ve İzmirli, 2020; Asandaş ve Hacıcaferoğlu, 2021). Özellikle salgın süreci ile ilk kez karşılaşan eğitimcilerin uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim materyali hazırlama konusunda bilgi ve becerilerinin sınırlı olduğu düşünülürse, uzaktan eğitim derslerinin kusursuz yürütülemeyeceği söylenebilir. Uzaktan eğitim kuramsal temelli bir bilim alanıdır, dolayısıyla eğitim uygulamaları için bu kuramsal temeller göz önünde bulundurularak planlamalar yapılmalıdır (Shattuck, Dubins ve Zilberman, 2011'den akt; Durak, Çankaya ve İzmirli, 2020).

Araştırmadan elde edilen bulgulara, uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin hepsinin MEB'in bir platformu olan EBA harici programlar kullandıkları, EBA haricinde en çok Whatsapp ve Zoom programlarını tercih ettikleri, uzaktan eğitim sürecinin başlarında öğretmenlerin EBA'da kopma, bağlanamama gibi problemler yaşadıkları için farklı programlara yöneldikleri ve kullandıkları sonuçlarına varılmıştır. Bunun yanında Saygı (2021) sınıf öğretmenleriyle yaptığı araştırmasında, sınıf öğretmenlerinin EBA'nın içerik ve alt yapı olarak yeterli olduğu değerlendirmesi yanında çeşitli uzaktan eğitim uygulamalarının da kullanıldığını saptamıştır. Aynı araştırmada, çok daha fazla kullanıcıya hitap edebilmek için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından EBA alt yapısının daha da geliştirilerek bağlantı kapasitesinin artırılması önerilmektedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda, öğrencilerin başlarda uzaktan eğitime katılımlarının iyi olduğu fakat uzaktan eğitim sürecinin uzamasıyla katılımların düştüğü, öğrencilerin internet altyapısı sorunları yaşadığı, kırsal kesimde ikamet eden öğrencilerin ise internetleri ve katılacak cihazları olmadığı için derslere katılamadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Alanyazında bu konuda yapılmış araştırmalar incelendiğinde benzer sonuçların olduğu görülmektedir. Tulgay (2021) yaptığı çalışmada, uzaktan eğitimde derse katılımın az olduğu, internet ve bilişim

aygıtları bulunmayan öğrencilerin derse katılamadığı, bunun fırsat eşitsizliğine neden olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Gökçe'nin (2022) yaptığı araştırmada, müzik alanında uzaktan eğitim teknolojisi araç ve ortamları için gerekli kaynaklara ve olanaklara sahip olmadığını düşünen ya da bu konuda kararsız olanların oranının oldukça yüksek olduğu tespit edilmiş, henüz ekonomik özgürlüğünü kazanmamış olan öğrencilerin bu tür teknolojik materyallere ulaşma konusunda zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Gönülcan (2023) ise yapmış olduğu araştırmada, müzik eğitiminin uygulamaya yönelik bir ders olması sebebiyle, uzaktan eğitim yoluyla kısmen sürdürülebileceği, eğitimin uzaktan eğitimle sürdürülebilmesi için internet altyapısı, ekipman eksikliği gibi eksikliklerin giderilmesi gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır. Bunların yanında Avcı ve Akdeniz (2021) araştırmalarında, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin çeşitli nedenlerden dolayı bağlantı sorunları yaşamalarının ve canlı derslere katılamamalarının eğitimde fırsat eşitsizliğine neden olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmacılar, uzaktan eğitimin çeşitli fırsatlar sunduğu kadar bazı olumsuzlukları da içinde barındırdığını, en büyük riskin ise mevcut eğitim sisteminde bulunan eşitsizlikleri daha da derinleştirme olduğu tespitinde bulunmuşlardır. Canpolat ve Yıldırım (2021) araştırmalarında, uzaktan eğitim sürecinde erişim ve alt yapı ile ilgili sorunlar yaşandığını dile getirmiş ve bu sorunları; öğrencilerin TV erişimi, internet erişimi ve derse katılabileceği bilgisayar, tablet veya akıllı telefon gibi araçlarının olmaması sebepleriyle öğrencilerin EBA platformundan ve canlı derslerden yararlanamaması olarak sıralamışlardır. Araştırmacılar, birçok öğrencinin internete erişimlerinin ve internete girebilecek cihazlarının olmamasını, öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerine katılımını büyük oranda düşürdüğünü belirtmişlerdir. Ayrıca araştırmada, özellikle sosyal adaletin sağlanmasında, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanmasında her öğrenciye eşit imkânların sunulması konusuna değinilmiş, bu doğrultuda öğrencilere ve gereksinim duyan öğretmenlere sınırsız internet erişimi, internete girebileceği bir cihazın ücretsiz olarak verilmesi dile getirilmiştir. Uzaktan eğitim Covid-19 pandemisiyle birlikte hayatımızda önemli bir yer edinmiştir. Benzer durumların (afetlerin) tekrar yaşanabileceği düşüncesi ile

uzaktan eğitimde sosyal adalet, fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanabilmesi için gerekli önlemlerin alınması ve bu süreçte öğrencilere ücretsiz ve sınırsız internet desteğinin sağlanması zaruri görülmektedir.

Araştırmada, uzaktan eğitimde öğrencilerin bütünsel olarak gözlenemediği, duruş ve tutuş kontrolünde zorluklar yaşandığı tespit edilmiş, internet altyapısı ve senkronizasyon problemleri nedeniyle derslerin sağlıklı yürütülemediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Benzer şekilde Topalak (2021) yapmış olduğu araştırmada, katılımcıların teknolojik programlardan kaynaklanan senkron hataları, cihazlara ulaşma, altyapı ve internet erişimi gibi sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın uzaktan eğitim sürecinin avantajları ile ilgili bulgularında, zaman yönetimi açısından bazı öğretmenlerin avantaj yaşadıkları, günlük hayatlarında kendilerine daha çok vakit ayırdıkları ve kişisel gelişimleri için zaman buldukları sonucuna ulaşılmıştır. İnal, Sakarya ve Zahal'ın (2021) yapmış oldukları araştırmada, Covid-19 sürecinin, öğretmenlerin kendilerini mesleki bakımdan geliştirebilmeleri için daha çok zaman kazandırdığı sonucuna ulaşılmıştır. İnal, Sakarya ve Zahal'ın (2021) ulaştığı bu sonuç ile araştırmanın bu bulgusu benzerlik göstermektedir. Bunların yanında yapılan bu araştırmada öğretmenlerin, materyal yönünden daha rahat oldukları, istedikleri materyalleri anında öğrencilere yansıtabildikleri için zaman kaybı yaşamadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca çalgı derslerinde çalışmaya vakit bulunamayan bona, solfej gibi konulara uzaktan eğitimde daha çok yer verildiği tespit edilmiştir. Orhan'ın (2022) yaptığı araştırmada, uzaktan eğitim sürecinde teori derslerinin sorunsuzca işlenebildiği, uygulama derslerinin ise daha güç olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Uzaktan eğitimin öğretmenlere zaman yönetimi açısından faydaları olduğu gibi yüz yüze eğitimin yapılamadığı bir dönemde alternatif olabilmesi, ayrıca öğretmen ve öğrencilerin teknolojiyi kullanma yeterliliklerini geliştirmesi açılarından da avantajlara sahip olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgularda öğretmenlerin, uzaktan eğitimi daha işlevsel hale getirmek için farklı yöntem ve teknikler kullandıkları görülmüş ve uzaktan eğitimde gösterip yaptırma tekniğini daha çok

kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Urhal ve Can (2019) araştırmalarında, yay tutuş ve çekiş öğretirken eğitimcilerin %76'sının anlatım ve gösterip-yaptırma tekniğini uyguladıkları sonucuna ulaşmıştır. Urhal ve Can'ın (2019) ulaştığı sonuç ile bu araştırmanın sonucu benzer niteliktedir.

Ayrıca araştırmada, öğretmenlerin çoğunluğunun ve öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinin uzamasıyla motivasyonlarının düştüğü tespit edilmiştir. Benzer şekilde Duman (2020) araştırmasında, öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecinde dikkat ve motivasyon kaybı yaşadıklarını belirlemiştir. Yüz yüze eğitime geçilen bu zamanlarda ders saatlerinin yetersizliği sebebiyle video paylaşımları yaparak, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimi desteklemek amacıyla kullanılmasının eğitim ve öğretimin kalitesini artıracak ve yüz yüze eğitimin mümkün olamayacağı (deprem, pandemi gibi olağan dışı sebeplerden) durumlarda uzaktan eğitimin ve yüz yüze eğitimin birlikte (hibrit olarak) kullanılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Sakarya ve Zahal (2020) araştırmalarında, derslerin eş zamanlı ve eş zamanlı olmayan şekilde harmanlandığı bir hibrit program uygulanmasının daha doğru olacağı, öğrenciler arasında fırsat eşitliğinin sağlanması gerektiğini söylemektedirler. Benzer şekilde Avcı ve Akdeniz (2021) araştırmalarına katılan öğretmenlerin, uzaktan eğitimin öğretim boyutuyla gelecekteki eğitim sistemleri arasında yer bulacağı ve uzaktan eğitimde, eğitim boyutunun eksik kalmasından dolayı yüz yüze eğitim ile birlikte yürütülmesi gerektiği yönünde görüş bildirdiklerini belirtmişlerdir. Duman (2020), eğitim fakültesi son sınıf öğrencileriyle yaptığı araştırmasında, öğretmen adaylarının uzaktan eğitimi genel olarak olumlu değerlendirdikleri de yüz yüze eğitimle birlikte kullanılması gereken bir sistem olarak düşündüklerini belirtmiştir. Araştırmacı, uzaktan eğitimde etkileşimin az olmasından dolayı yüz yüze eğitimle desteklendiğinde daha anlamlı olacağı, yüz yüze eğitimdeki zaman ve mekân kısıtlamasının uzaktan eğitimde bulunmaması ile eğitim sürecinin daha esnek bir hale gelebileceği yorumunda bulunmuştur.

Bugün tüm dünya ülkelerinin yaşadığı Covid-19 salgını, sel baskını, depremler, tsunamiler, erozyonlar, hortumlar, yangınlar ve bulaşıcı hastalık salgınları vb. yaşanan

tüm bu sarsıcı olaylar karşısında ülkeler “Acil Durum Eylem Planı” kapsamına uzaktan eğitim sürecine yönelik öğrenme-öğretme ortamını öncelikli bir şekilde alması gerektiğini bizlere göstermiştir. Gelişmiş ülkelerin salgında uzaktan eğitim sürecine geçişi kolaylıkla tamamladığı görülürken; gelişmekte olan ülkelerin zorlandığı ve eğitime erişimde sorunlar ortaya çıktığı görülmüştür (Oyedotun, 2020’den akt. Avcı ve Akdeniz, 2021, s. 141-142).

Alanyazın incelendiğinde Covid-19 pandemi süreci uzaktan eğitim faaliyetleri ile ilgili yapılan çalışmaların geniş bir yelpazede ele alındığı anlaşılmaktadır. Bu salgının şuan için geçmiş olması bir daha tekrarlanmayacağı anlamına gelmemektedir. Dolayısıyla müzik eğitiminin önemli bir boyutu olan çalgı eğitimi ile ilgili çalışmaların da genelde çalgı eğitimi, özelde ise her çalgı özelinde ayrı ayrı ele alınması gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmanın, viyola çalgısı özelinde yapılarak bu alanda bir boşluğu doldurduğu düşünülmektedir.

Bu araştırma sonunda öğretmenlerin uzaktan eğitim süreci ile ilgili bilgilendirici seminer ve eğitimler alması, uzaktan eğitim sürecine hazırlıklı olmak için öğrencilerin internet altyapısı ve katılacak cihazlarında iyileştirmeler yapılması, derslerin daha etkili kılınması adına öğrencilerin okul dışında uzaktan eğitim ile video paylaşımları yapılarak desteklenmesi, uzaktan eğitim süreçlerine hazırlıklı olmak için öğretmenlerin özellikle 9. ve 10. sınıf öğrencilerine çalgı akortlamasını daha erken öğretmeleri, MEB’in EBA programının altyapısını güçlendirmesi, eğitim-öğretimde uzaktan ve yüz yüze eğitimin beraber kullanılacağı hibrit modelin geliştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Aksoy, Y., Güçlü, O. ve Nayir, A. E. (2020). Özel müzik kurslarının pandemi sürecindeki uzaktan eğitim durumları. *Milli Eğitim Dergisi*, 49 (1), 947-967. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.827709>
- Albuz, A. (2001). *Viola* öğretiminde geleneksel türk müziği ses sistemine ilişkin dizilerin kullanımı ve bu sistem kaynaklı çokseslilik yaklaşımları. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2004). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (3. baskı). Sakarya Yayıncılık.
- Asandaş, N. ve Hacıcaferoğlu, S. (2021). Koronavirüs (Covid-19) döneminde uzaktan eğitim süreci. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (7), 213-223. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1786392>
- Avcı, F. ve Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3 (4), 117-154. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1442067>
- Canpolat, U. ve Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin COVID-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 74-109. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1446616>
- Dinçer, S. (2006). Bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitime genel bir bakış. *Akademik Bilişim*, 65-68. https://www.researchgate.net/publication/298192658_Bilgisayar_destekli_egitim_ve_uzaktan_egitime_genel_bir_bakis
- Duman, S. N. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49 (1), 95-112. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.768887>
- Durak, G., Çankaya, S. ve İzmirli, S. (2020). COVID-19 pandemi döneminde Türkiye'deki üniversitelerin uzaktan eğitim sistemlerinin incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14 (1), 787-809. <https://doi.org/10.17522/balikesirnef.743080>
- Gökçe, O. (2022). *Müzik alanında uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Gönülcan, K. (2023). *Uzaktan eğitim sürecinde müzik derslerinin gerçekleştirilmesi sırasında karşılaşılan güçlükler hakkında öğretmen görüşleri (Bartın ili örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- İnal, İ., Sakarya, G. ve Zahal, O. (2021). Covid-19 Pandemi döneminde EBA platformunda gerçekleştirilen müzik derslerine ilişkin öğretmen görüşleri. *EJMD Dergisi*, (18), 232-253. <https://doi.org/10.31722/ejmd.960092>
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim* (4. baskı). Pegem Akademi.
- Orhan, U. G. (2022). *Mesleki müzik eğitimi veren kurumların uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin inceleme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi.
- Özmenteş, S. (2013). Çalgı eğitiminde öğrenci motivasyonu ve performans. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 320-331. https://arastirmax.com/en/system/files/dergi-ler/116393/makaleler/2/2/arastirmx_116393_2_pp_320-331.pdf
- Parasız, G. (2009). Eğitim müziği eksenli keman öğretiminde kullanılmakta olan çağdaş Türk müziği eserlerinin tespitine yönelik bir çalışma. *Sanat Dergisi*, (15), 19-24. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunigsfd/issue/2603/33508>
- Sakarya, G. ve Zahal O. (2020). Covid-19 Pandemi sürecinde uzaktan keman eğitime ilişkin öğrenci görüşleri. *Turkish Studies*, 15 (6), 795-817. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://d1wqtxts1xz-le7.cloudfront.net/64786184/558bc88d_dcad_4962_ade4_07f9dbe4bc60-libre.pdf?1603839541=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3D-Covid_19_Pandemi_Surecinde_Uzaktan_Keman.pdf&Expires=1741082575&Signature=B4LwQwNUb-9JoSkklvEWt-n5F3z3z5KmaoJ8AFDamA0GarCTJ2ed-L3cWkjp941IseGfKnB66hbvlPWKrI0pRw~Fxs985Jgz-vIpzqZ7vmxw6-AYzBQ~AAAt7FUfoC-XHdXdleo5ek-1NRFylf6MdEvoAQ60qyanHrfhcAVfDC-Ifef2hWniEhQ-KoIfvhW9tIaalF9vYLVd3ez47hpZcTq-eXlpfMm4-o6aK-b55tHkv5UoFu9esEb1VdA5om~Qf6KumLa-g42VRznhy9FLhIy2Vnm1SWjEkUJ49EJhZCa51whPT531Bfif6W-CemIeYxKu8hY5R9zmUzyAHtv5LNzihj9Pw__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA
- Saygı, H. (2021). Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7 (2), 109-129. <https://doi.org/10.51948/auad.841632>
- Sever, G. (2014). Bireysel çalgı keman derslerinde çevrilmiş öğrenme modelinin uygulanması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2 (2), 27-42. <https://doi.org/10.14689/is-sn.2148-2624.1.3s2m>

- Tanrıkulu, B. (2019). *Anadolu güzel sanatlar liselerinde “grafik tasarım 11” kitabının grafik tasarım açısından incelenmesi ve bir tasarım örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Topalak, Ş. (2021). Müzik öğretmenlerinin bakış açısından pandemi döneminde online eğitim. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 291-308. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.935863>
- Tulgay, O. (2021). *Müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitimi hakkındaki görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çankırı Karatekin Üniversitesi.
- Uslu, M. (2012). Nitelikli keman eğitimine yönelik yaklaşımlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1 (4), 1-11. <http://jret.org/FileUpload/ks281142/File/2012.4.complete.pdf#page=7>
- Usluer, M. (2021). *Viyola ile işitme eğitiminin çalgı entonasyonuna etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Urhal, N. ve Can, Ü. K. (2019). Viyolonsel eğitiminde başlangıç yay tekniklerinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8 (3), 1949-1967. <https://dergipark.org.tr/en/pub/teke/issue/49273/629396>
- Yayla, F. (1999). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi bölümü anaçalgı viyola eğitiminde kullanılan metotların incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi.

Yazar Katkı Oranı

Araştırmada yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.